

TURISTIK REKREATSION RESURS SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY KONSEPSIYALARI VA YONDASHUVLARINING METODOLOGIK JIHATLARI

Hasanov Samad Axatillaevich

Qashqadaryo viloyati Shahrisabz tuman hokimi

ORCID: 0009-0008-8297-1447

E-mail: xsamad1980@mail.com

Annotatsiya

Maqolada turistik-rekreatsioon resurs salohiyatidan samarali foydalanishni boshqarishning tizimli, hududiy, klaster va barqaror rivojlanishga asoslangan yondashuvlari tahlil qilingan. Resurs salohiyatini tabiiy, tarixiy-madaniy, infratuzilmaviy va institutsional tarkiblar bo'yicha baholash, resurslarga tushadigan yuklamani hisobga olgan holda turistik mahsulotni shakllantirish hamda natijalarni monitoring qilish ketma-ketligi taklif etilgan. Foydalanish samaradorligini iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik ko'rsatkichlar birligida baholashning metodologik ahamiyati asoslangan. Tadqiqotda konseptual tahlil, tizimli yondashuv, resurslarni tasniflash va ko'p mezonli baholash usullaridan foydalanilgan. Resursga asoslangan, tizimli, hududiy, klaster va barqaror rivojlanish yondashuvlari asosiy tahlil ob'yekti va boshqaruv qarori bo'yicha taqqoslangan hamda ularning bir-birini to'ldirishi ko'rsatilgan. Boshqaruv jarayoni resursni xatlovdan o'tkazish, imkoniyat va cheklovlarni baholash, foydalanishni rejalashtirish, xizmatlarni muvofiqlashtirish, monitoring va tuzatish bosqichlariga ajratilgan. Natijalar hududiy turizmni rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqishda va resurslarning raqamli reyestrini yuritishda qo'llanishi mumkin.

Kalit so'zlar: turistik-rekreatsioon resurslar, resurs salohiyati, hududiy boshqaruv, klaster yondashuvi, barqaror turizm, turistik yuklama, monitoring.

Аннотация

В статье рассмотрены системный, территориальный, кластерный подходы и подход, основанный на устойчивом развитии, к управлению туристско-рекреационным ресурсным потенциалом. Предложена последовательность оценки природных, историко-культурных, инфраструктурных и институциональных компонентов, формирования туристского продукта с учётом нагрузки на ресурсы и мониторинга результатов. Обоснована необходимость совместной оценки экономических, социальных и экологических эффектов. В исследовании использованы концептуальный анализ, системный подход, классификация ресурсов и многокритериальная оценка. Ресурсный, системный, территориальный, кластерный подходы и подход устойчивого развития сопоставлены по основному объекту анализа и управленческому решению, показана их взаимодополняемость. Процесс управления разделён на этапы инвентаризации ресурсов, оценки возможностей и ограничений, планирования использования, координации услуг, мониторинга и корректировки. Результаты могут быть использованы при разработке программ развития регионального туризма и ведении цифрового реестра ресурсов.

Ключевые слова: туристско-рекреационные ресурсы, ресурсный потенциал, территориальное управление, кластерный подход, устойчивый туризм, туристская нагрузка, мониторинг.

Abstract

The article examines systemic, territorial, cluster and sustainability approaches to managing tourism and recreation resources. It proposes a sequence for assessing natural, cultural, infrastructure and institutional assets, developing tourism products within resource capacity, and monitoring outcomes. The methodological framework links economic, social and environmental indicators. The study uses conceptual analysis, a systems approach, resource classification and multi-criteria assessment. The resource-based, systemic, territorial, cluster and sustainable development approaches are compared by their main object of analysis and management decision, and their complementarity is shown. The management process is divided into resource inventory, assessment of opportunities and constraints, use planning, service coordination, monitoring and adjustment. The results can be applied in designing regional tourism development programmes and maintaining a digital register of resources.

Keywords: tourism and recreation resources, resource potential, territorial management, cluster approach, sustainable tourism, visitor pressure, monitoring.

KIRISH

Turistik-rekreatsion resurslar hududning tabiiy landshaftlari, tarixiy-madaniy merosi va aholining dam olish hamda sayohatga bo'lgan ehtiyojini qondirish imkoniyatlarini qamrab oladi. Biroq ob'yektning mavjudligi uning samarali ishlatilishini anglatmaydi: unga yetib borish, xizmat sifati, tashrif oqimining taqsimlanishi va resursning saqlanish holati birgalikda boshqarilmasa, iqtisodiy qaytim cheklanadi. Shu bois resurs salohiyatini baholash, undan foydalanish va qayta tiklanishini ta'minlashni yaxlit jarayon sifatida o'rganish zarur.

O'zbekistonda turizm iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlaridan biri sifatida belgilangan. "Turizm to'g'risida"gi Qonun turistik resurslardan foydalanish va ularni muhofaza qilishning huquqiy asoslarini belgilab bergan [14]. Turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi Farmoni hududlarning turistik salohiyatidan to'liqroq foydalanish, ichki va xalqaro turizmni kengaytirish vazifalarini qo'ygan [15]; [16]. Bu vazifalarni bajarish uchun har bir hududda mavjud resurslar qanchalik va qanday sharoitda ishlatilayotganini aniq baholaydigan boshqaruv vositalari kerak bo'ladi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, ko'p hollarda turistik resurslar alohida ob'yektlar ro'yxati sifatida hisobga olinadi, ularning yuklamasi, saqlanish holati va mahalliy iqtisodiyotga qo'shgan hissasi esa birgalikda kuzatilmaydi. Xalqaro tajribada turistik yo'nalishni boshqarish raqobatbardoshlik, hamkorlik tarmoqlari va barqarorlik ko'rsatkichlari orqali baholanadi [3; 8; 10]. Mahalliy darajada, xususan tuman miqyosida, bunday yondashuvlarni qo'llash boshqaruv qarorlarini asoslashga va resurslardan uzoq muddatli foydalanishni ta'minlashga yordam beradi.

Maqolaning maqsadi turistik-rekreatsion resurs salohiyatidan foydalanishni boshqarishga oid zamonaviy konsepsiyalar va yondashuvlarni solishtirish hamda ularni qo'llashning metodologik ketma-ketligini ishlab chiqishdan iborat. Tahlilda turistik majmua resurslarni xizmat va infratuzilma bilan birlashtiruvchi tashkiliy shakl sifatida ko'rib chiqiladi; asosiy tahlil birligi esa hududning resurs salohiyati hisoblanadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

B.X. To'rayev O'zbekiston turistik salohiyati va undan foydalanish samaradorligini o'rganib, resurs imkoniyatlarini turistik talab hamda infratuzilma bilan bog'liq holda ko'rish zarurligini ko'rsatadi [13]. D.K. Ismayev turistik va mehmonxona xizmatlarini boshqarishda marketing hamda sifat omillarini tahlil qiladi [11]. F. Kotler va hammualliflar turistik mahsulotni bozor talabiga mos shakllantirish masalalarini yoritadi [12].

Xorijiy adabiyotlarda turistik resurslardan foydalanishni boshqarish masalasi bir necha yo'nalishda o'rganilgan. R. Butler turistik hududning rivojlanish sikli konsepsiyasini taklif etib, tashriflar soni resurs sig'imidan oshganda hudud jozibadorligi pasayishi mumkinligini va shu sababli resurslarni boshqarish zarurligini asoslagan [2]. J. Ritchie va G. Crouch turistik yo'nalish raqobatbardoshligini resurslar, qo'llab-quvvatlovchi omillar, boshqaruv va barqarorlik bilan bog'liq holda ko'rib chiqqan [8]. L. Dwyer va C. Kim raqobatbardoshlikning meros qilib olingan va yaratilgan resurslar, talab hamda boshqaruv omillarini ajratib, ularni o'lchash ko'rsatkichlarini taklif qilgan [3].

D. Buhalis turistik yo'nalishni turistik mahsulot va xizmatlar birikmasi sifatida talqin qilib, uni boshqarish va marketingida barcha manfaatdor tomonlar manfaatini muvofiqlashtirish zarurligini ko'rsatgan [1]. M. Porter klaster nazariyasida o'zaro bog'liq korxonalar va tashkilotlarning hududiy to'planishi raqobatbardoshlikni oshirishini asoslagan [7], M. Novelli va hammualliflari esa bu g'oyani turizmga tatbiq etib, kichik korxonalar tarmoqlari va klasterlari innovatsiyalarni rag'batlantirishini ko'rsatgan [6]. J. Saarinen turizmdagi barqarorlik an'alarini resursga, faoliyatga va jamoaga asoslangan yondashuvlarga ajratib, turizm rivojlanishi chegaralarini belgilash muammosini tahlil qilgan [9]. BMT Butunjahon turizm tashkilotining qo'llanmasi esa turistik yo'nalishlar barqarorligini kuzatish uchun ko'rsatkichlar tizimini taklif etadi [10].

Q. Xomidovning hududlarda turistik majmualarni shakllantirish va boshqarishga bag'ishlangan tadqiqotlari resurslarni tashkiliy hamkorlik asosida mahsulotga aylantirishni tushunishga yordam beradi [4]; [16]. Muallif turistik majmualarni barqaror rivojlantirish modelini shakllantirishga oid konseptual yondashuvlarni ham taklif etgan [5]. Mazkur ishlar resurs, infratuzilma va talab o'rtasidagi bog'liqlikni ochib beradi. Shu bilan birga, resursdan foydalanish intensivligi, mahalliy aholi manfaati va ob'yektning saqlanish holatini yagona baholash tizimida birlashtirish talab etiladi.

METODOLOGIYA

Tadqiqotda konseptual tahlil, tizimli yondashuv, resurslarni tasniflash va ko'p mezonli baholash mantig'idan foydalanildi. Boshqaruv jarayoni "resursni xatlovdan o'tkazish - imkoniyat va cheklovlarni baholash - foydalanishni rejalashtirish - xizmatlarni muvofiqlashtirish - monitoring va tuzatish" bosqichlariga ajratildi. Keltirilgan sxema uslubiy taklif bo'lib, muayyan hududga oid birlamchi ma'lumotlar asosida hisoblangan empirik natija sifatida talqin etilmaydi.

Tadqiqotning axborot bazasini turizm sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar, turistik yo'nalishlarni boshqarish, klaster va barqaror turizmga oid xorijiy hamda mahalliy ilmiy manbalar tashkil etdi. Yondashuvlar uchta mezon bo'yicha taqqoslandi: asosiy tahlil ob'yekti, qabul qilinadigan boshqaruv qarori va resursdan foydalanish oqibatlarini hisobga olish darajasi. Taqqoslash natijalari jadval ko'rinishida umumlashtirildi.

Resurs salohiyatini baholash uchun ko'p mezonli yondashuv tanlandi: tabiiy va madaniy jozibadorlik, saqlanish holati, transport qulayligi, xizmatlar bilan ta'minlanganlik, bozor talabi va ekologik sezgirlik mezonlari ajratildi. Barqarorlik ko'rsatkichlarini tanlashda BMT Butunjahon turizm tashkilotining qo'llanmasidagi tavsiyalarga tayanildi. Boshqaruv jarayonining har bir bosqichi uchun mas'ul sub'yekt, zarur ma'lumotlar va natijani baholash ko'rsatkichi belgilanishi nazarda tutiladi. Ushbu bosqichlar hududiy boshqaruv organlari, ob'yekt egalari va turoperatorlar ishtirokida amalga oshiriladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Resursga asoslangan yondashuv hududning tabiiy, madaniy va rekreatsion aktivlarini aniqlashdan boshlanadi. Uning afzalligi mavjud resurslar tarkibini ko'rsatishida; cheklovi esa resursning xizmatga aylanish imkoniyati va foydalanish oqibatlarini mustaqil ravishda tushuntirib bermasligidadir. Tizimli yondashuv shu bo'shliqni to'ldirib, resurs, transport, joylashtirish, kadrlar, marketing va boshqaruv sub'yektlari o'rtasidagi o'zaro ta'sirni tahlil qiladi [8].

Hududiy yondashuv resurslarning fazoviy joylashuvi va ularga yetib borish sharoitlarini hisobga oladi. Bir ob'yektga tashrifning ortishi uning atrofidagi marshrut, mahalliy xizmat va transport tizimi bilan bog'liq. Shu bois xaritalash va zonalashtirish yordamida yuqori yuklamaga ega hududlar, yetarlicha o'zlashtirilmagan resurslar va ekologik cheklov mavjud nuqtalar alohida belgilanishi lozim [3]; [10].

Klaster yondashuvi resurs egalari, turoperatorlar, joylashtirish vositalari, transport korxonalari, mahalliy tadbirkorlar va boshqaruv organlari o'rtasidagi kelishilgan faoliyatga tayanadi. Bunda turistik mahsulot yagona tashkilot tomonidan emas, balki resurs va xizmatlar zanjirining birgalikdagi natijasi sifatida shakllanadi. Hamkorlikning samarasi ishtirokchilarning vazifalari, axborot almashish tartibi va resursni saqlash bo'yicha mas'uliyati aniq belgilanganda kuchayadi [6; 7].

Barqaror rivojlanish yondashuvi iqtisodiy nafni resursning uzoq muddatli saqlanishi va aholi manfaati bilan muvofiqlashtiradi. Tashriflar sonini cheksiz oshirish maqsad qilib olinsa, tabiiy hududda ekologik bosim, madaniy ob'yektda esa saqlash xarajatlari ortishi mumkin. Shuning uchun foydalanish rejasida tashrif sig'imi,

mavsumiylik, kirish tartibi va qayta tiklash xarajatlari nazarda tutilishi kerak [2]; [9]. Ko‘rib chiqilgan yondashuvlarning asosiy tahlil ob‘yekti va boshqaruv qarorlari umumlashtirilib, o‘zaro taqqoslandi (1-jadval).

1-jadval

Turistik-rekreatsion resurs salohiyatini boshqarish yondashuvlarining metodologik taqqoslanishi¹

Yondashuv	Asosiy tahlil ob‘yekti	Boshqaruv qarori
Resursga asoslangan	Resurs turi, holati va jozibadorligi	Xatlov va ustuvorlikni belgilash
Tizimli	Resurs, xizmat va infratuzilma aloqasi	Umumiy xizmat zanjirini muvofiqlashtirish
Hududiy	Joylashuv, yetib borish va zonalar yuklamasi	Marshrut va investitsiyani hudud bo‘yicha taqsimlash
Klaster	Ishtirokchilar munosabati va qo‘shma mahsulot	Hamkorlik va mas‘uliyatni belgilash
Barqaror rivojlanish	Iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik ta‘sir	Foydalanish me‘yori va saqlash choralari

1-jadvalda keltirilgan yondashuvlar bir-birini to‘ldiradi. Resurs xatlovi boshqaruv uchun ma‘lumot bazasini beradi; tizimli va hududiy tahlil resursni amaliy mahsulotga bog‘laydi; klaster ishtirokchilar faoliyatini muvofiqlashtiradi; barqarorlik mezonlari esa foydalanish chegarasini belgilaydi. Ularni alohida qo‘llash foydalanishning ayrim jihatlarinigina ochib beradi.

Resurs salohiyatini baholashda tabiiy va madaniy jozibadorlik, saqlanish holati, transport qulayligi, xizmatlar bilan ta‘minlanganlik, bozor talabi va ekologik sezgirlik mezonlari ajratilishi mumkin. Har bir mezon bo‘yicha ma‘lumot manbai, o‘lchov birligi va baholash davri oldindan aniqlanadi. Mezon vaznlari hududning ustuvor maqsadiga qarab ekspertlar ishtirokida belgilanadi; hisoblangan umumiy baho esa ob‘yektlarning haqiqiy iqtisodiy qaytimi bilan tekshirilishi lozim.

Turistik mahsulotni shakllantirishda turistlarning motivatsiyasi va foydalanish tajribasi ham hisobga olinadi. Madaniy, sog‘lomlashtirish, ekologik yoki agroturizm maqsadidagi tashriflar turli resurs va xizmat kombinatsiyalarini talab qiladi. Bunda turoperator mahsulotni yig‘ish va sotishda muhim ishtirokchi bo‘lsa-da, ob‘yekt egalari, mahalliy hokimiyat va aholi ham resursdan foydalanish qoidalarini belgilash va natijalarni baholashda mustaqil vazifaga ega.

Boshqaruv samaradorligini faqat turistlar soni bilan baholash yetarli emas. Iqtisodiy natija uchun turist sarfi va mahalliy xizmatlar ulushi, ijtimoiy natija uchun bandlik va aholi munosabati, ekologik natija uchun resursning saqlanish holati va tashrif yuklamasi kuzatiladi. Boshlang‘ich va keyingi davr ko‘rsatkichlarini taqqoslash qarorlarni tuzatishga asos yaratadi, biroq sabab-oqibat munosabatini tasdiqlash uchun alohida empirik tahlil talab etiladi [10].

¹ Manba: muallif ishlanmasi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Turistik-rekreatsioon resurs salohiyatidan samarali foydalanishni boshqarish resurslarni sanab o'tishdan ko'ra kengroq vazifadir. U resurs holatini baholash, hududiy foydalanishni rejalashtirish, ishtirokchilarni muvofiqlashtirish, bozor talabiga mos mahsulot yaratish va ekologik cheklovlarni kuzatishni birlashtiradi. Shu bois tizimli, hududiy, klaster va barqaror rivojlanish yondashuvlarini yagona metodologik ketma-ketlikda qo'llash maqsadga muvofiq.

Amaliyotda resurslarning raqamli reyestrini yuritish, har bir hudud uchun baholash mezonlarini ochiq belgilash, turistik marshrutlar yuklamasini davriy o'lchash va iqtisodiy natijani resursning saqlanish holati bilan birgalikda tahlil qilish tavsiya etiladi. Shu asosda quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. Tuman miqyosida turistik-rekreatsioon resurslarning raqamli reyestrini yaratish va unda har bir ob'yektning turi, saqlanish holati, yetib borish sharoiti va tashrif sig'imini qayd etib borish.

2. Resurs salohiyatini baholash mezonlari, ularning vaznlari va ma'lumot manbalarini ekspertlar ishtirokida ochiq belgilash hamda ularni muntazam yangilab borish.

3. Turistik marshrutlar va ob'yektlardagi tashrif yuklamasini mavsumlar bo'yicha davriy o'lchash, yuqori yuklamali nuqtalarda kirish tartibi va tashrif sig'imi me'yorlarini joriy etish.

4. Ob'yekt egalari, turoperatorlar, joylashtirish vositalari, mahalliy tadbirkorlar va hokimlik o'rtasida klaster shaklidagi hamkorlikni tashkil etib, har bir ishtirokchining vazifasi va resursni saqlash bo'yicha mas'uliyatini kelishuvda belgilash.

5. Boshqaruv samaradorligini turistlar soni bilan bir qatorda turist sarfi, mahalliy xizmatlar ulushi, bandlik, aholi munosabati va resursning saqlanish holati ko'rsatkichlari asosida baholash.

Keyingi tadqiqotlarda ushbu yondashuvni aniq hudud ma'lumotlarida sinash va ko'rsatkichlar vaznini asoslash zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management*, 21(1), 97-116. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(99\)00095-3](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(99)00095-3)

2. Butler, R. W. (1980). The concept of a tourist area cycle of evolution: Implications for management of resources. *Canadian Geographer*, 24(1), 5-12. <https://doi.org/10.1111/j.1541-0064.1980.tb00970.x>

3. Dwyer, L., & Kim, C. (2003). Destination competitiveness: Determinants and indicators. *Current Issues in Tourism*, 6(5), 369-414. <https://doi.org/10.1080/13683500308667962>

4. Homidov, K. K. (2023a). Objective need for the formation and sustainable development of tourist complexes in the regions. *IQRO*, 4(2), 42-45. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8151902>

5. Homidov, K. K. (2023b). Conceptual approaches to the formation of a model for the sustainable development of tourist complexes. *Development of Pedagogical Technologies in Modern Sciences*, 2(7), 33-38. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8163908>
6. Novelli, M., Schmitz, B., & Spencer, T. (2006). Networks, clusters and innovation in tourism: A UK experience. *Tourism Management*, 27(6), 1141-1152. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.11.011>
7. Porter, M. E. (1998). Clusters and the new economics of competition. *Harvard Business Review*, 76(6), 77-90. <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=46852>
8. Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (2003). *The competitive destination: A sustainable tourism perspective*. Wallingford: CABI Publishing. <https://doi.org/10.1079/9780851996646.0000>
9. Saarinen, J. (2006). Traditions of sustainability in tourism studies. *Annals of Tourism Research*, 33(4), 1121-1140. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2006.06.007>
10. World Tourism Organization. (2004). *Indicators of sustainable development for tourism destinations: A guidebook*. Madrid: UNWTO. <https://doi.org/10.18111/9789284407262>
11. Исмаев Д.К. Маркетинг и управление качеством гостиничных услуг. - М., 2000. - 96 с.
12. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство. Туризм: учебник / пер. с англ. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 1071 с.
13. Тураев Б.Х. Туристический потенциал Республики Узбекистан и эффективность его использования // *Iqtisodiyot va ta'lim*. - 2008. - № 4. - С. 37-42.
14. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 18-iyul O'RQ-549-son "Turizm to'g'risida"gi Qonuni. <https://lex.uz/docs/-4428097>
15. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-yanvar PF-5611-son "O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-4143188>
16. Xomidov K. O'zbekistonda turistik majmualar faoliyatini boshqaruv samaradorligi oshirish yo'llari // *Economics and Innovative Technologies*. - 2023. - 11(3). - B. 154-160.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:
Ingliz tili muharriri:
Rus tili muharriri:
Musahhih:
Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Karimova Shirin Zoxid qizi
Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, sentabr, 9-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi** rayosatining **2024-yil 04-oktabrdagi 362/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**